

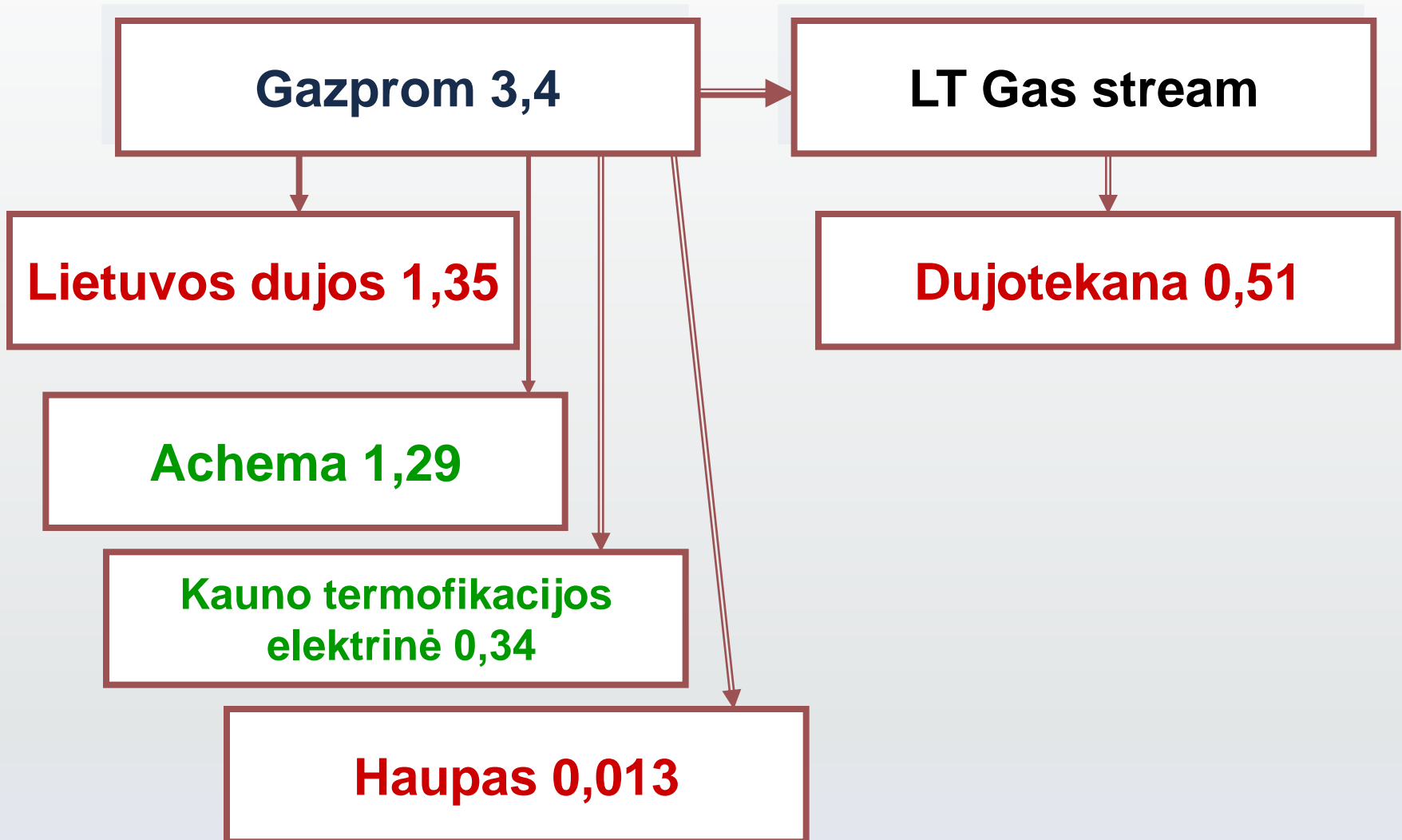
Dujų ūkio reforma ir plėtros planai

Prof. Vidmantas Jankauskas
nepriklausomas ekspertas

2012 m. rugsėjo 27 d.

Dujų importas 2011 m., mlrd. m³

Dujų rinkos reforma Lietuvoje

Jei dujas tiekia vienintelis išorinis dujų tiekėjas, nereikia atskirti PSO, atverti rinkos

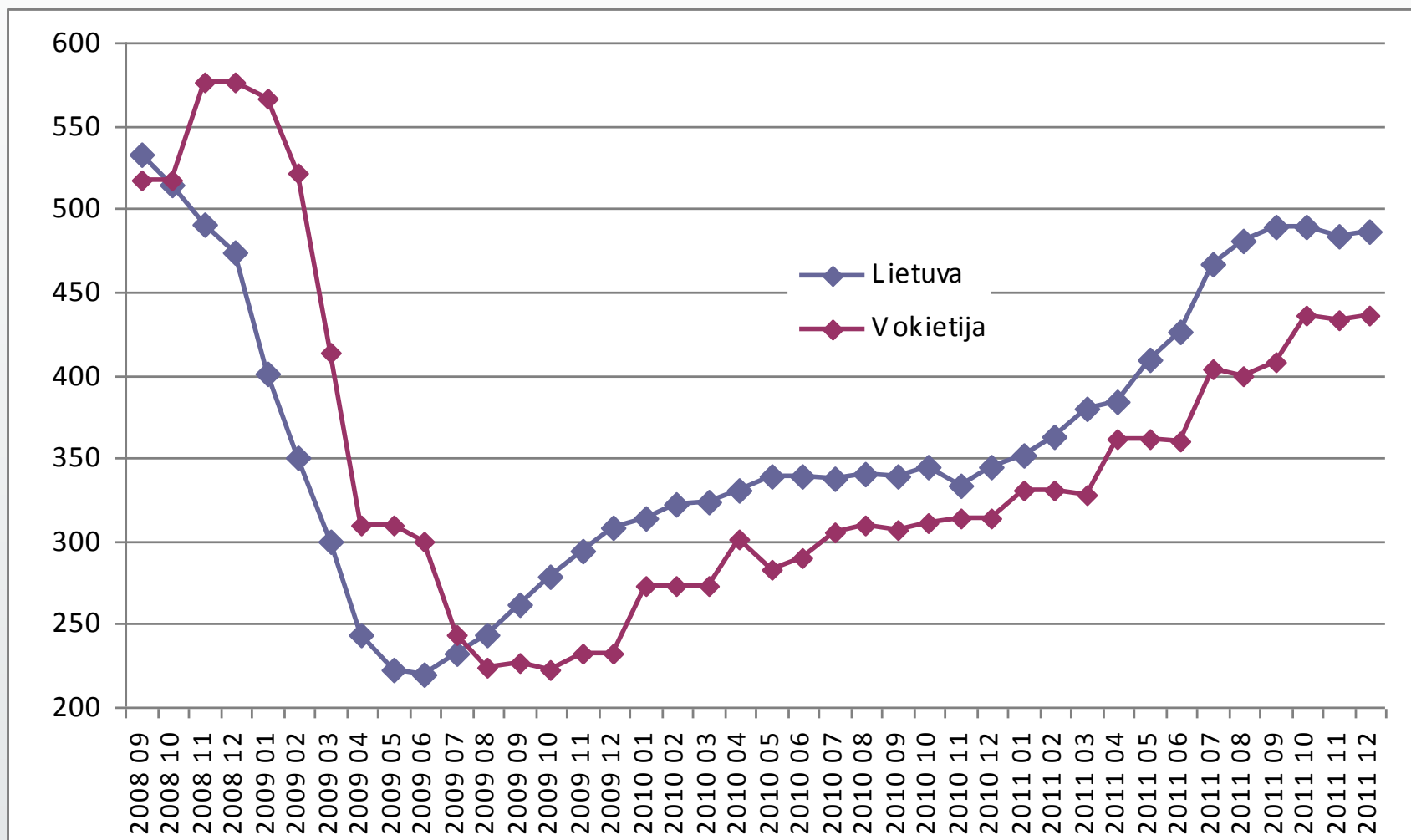
Direktyvos reikalavimai netaikomi Estijai, Latvijai ir (arba) Suomijai iki to laiko, kai bet kuri iš šių valstybių narių bus tiesiogiai prijungta prie bet kurios valstybės narės, išskyrus Estiją, Latviją, Lietuvą ir Suomiją, jungtinės sistemos (2009/73/EB)

Lietuva savanoriškai sutiko taikyti

Direktyvoje 3 perdavimo (magistralinių) tinklų atskyrimo variantai

Lietuva pasirinko griežčiausią

Dujų kainos Lietuvai ir Vokietijai

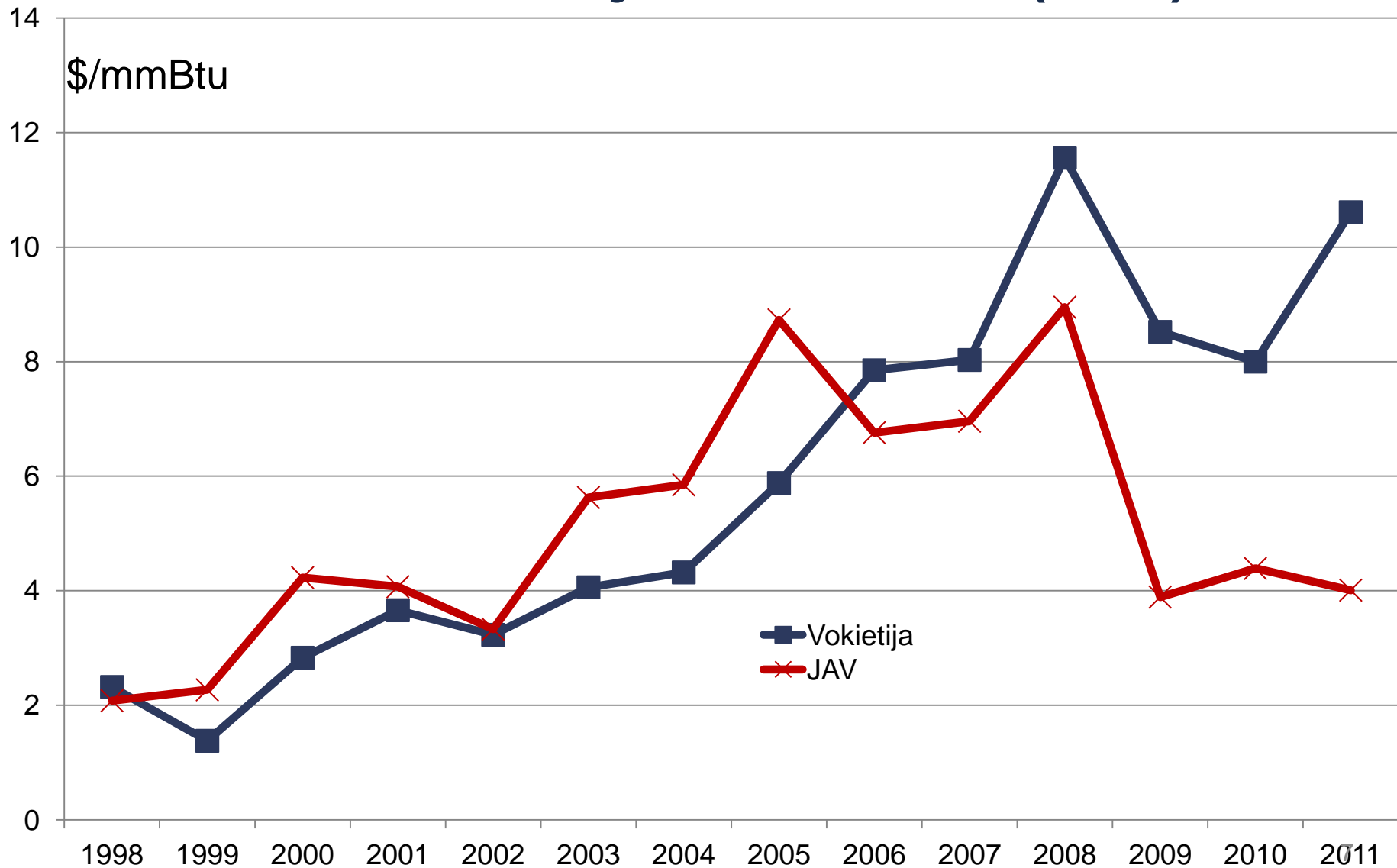
Dujų kainodaros principai

- 4 didieji dujų tiekėjai (Gazprom, Sonatrach, Statoil ir Gas terra) kontinentinei Europai parduoda dujas pagal ilgalaikes sutartis, o kainos susietos su naftos produktų kainomis
- Anglijoje, kaip ir JAV dujų kainas nustato rinka

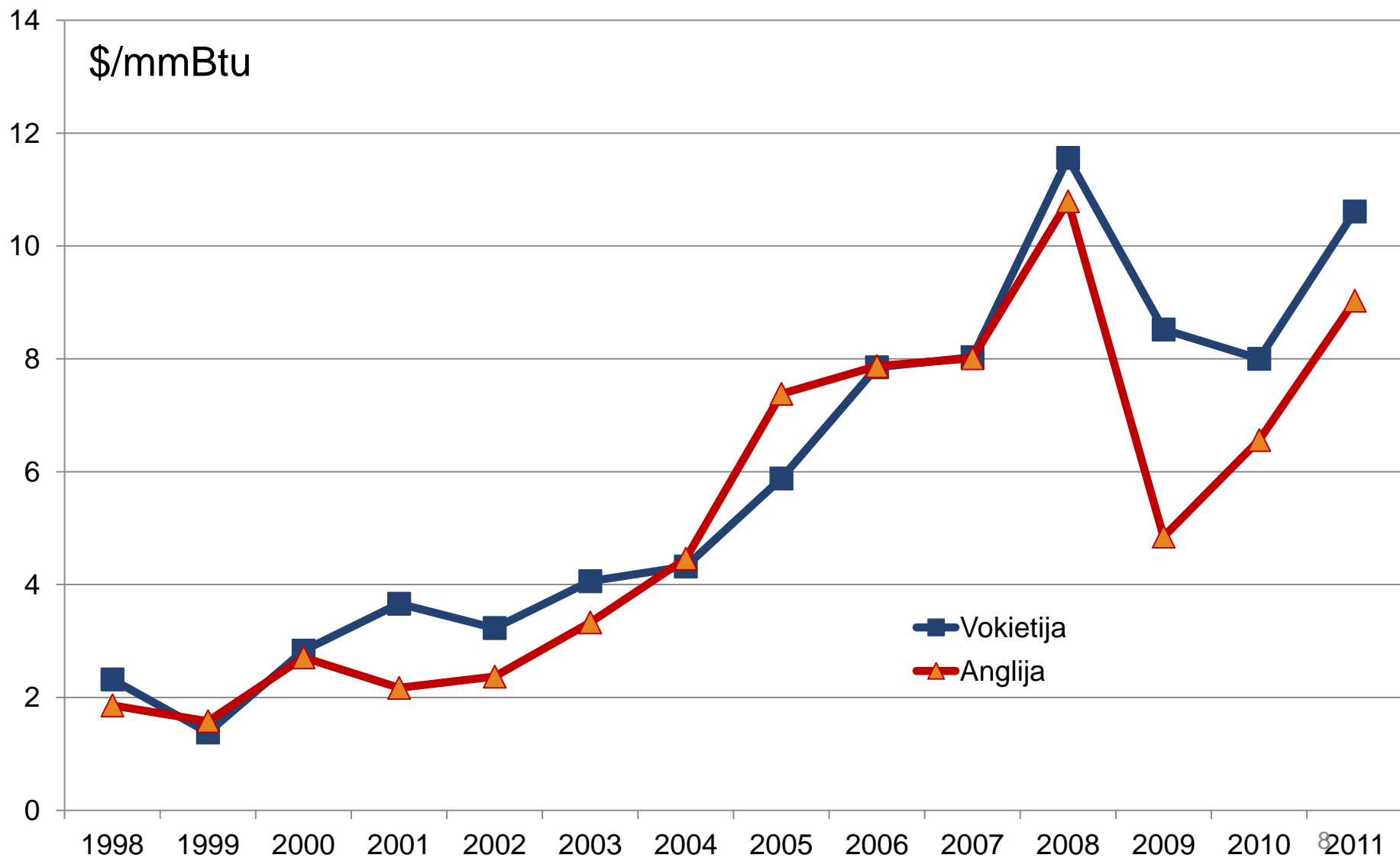
Skalūninių dujų revoliucija

- Skalūninių dujų gavyba JAV išaugo tiek, kad JAV nustojo importuoti suskystintas gamtines dujas (SGD)
- Tanklaiviai su SGD pasuko į Europą ir Aziją, numušdami ten dujų rinkos kainas
- 2009 m. krizė sumažino dujų poreikius
- Europos vartotojai ėmė spausti dujų tiekėjus peržiūrėti sutartis

Dujų kainų palyginimas: susietos su nafta iš Rusijos ir laisvos (JAV)

Dujų kainų palyginimas: susietos su nafta ir laisvos (Anglija)

Ar skalūniskās dujas pakeis žaidīmo taisykles ir Eiropoje?

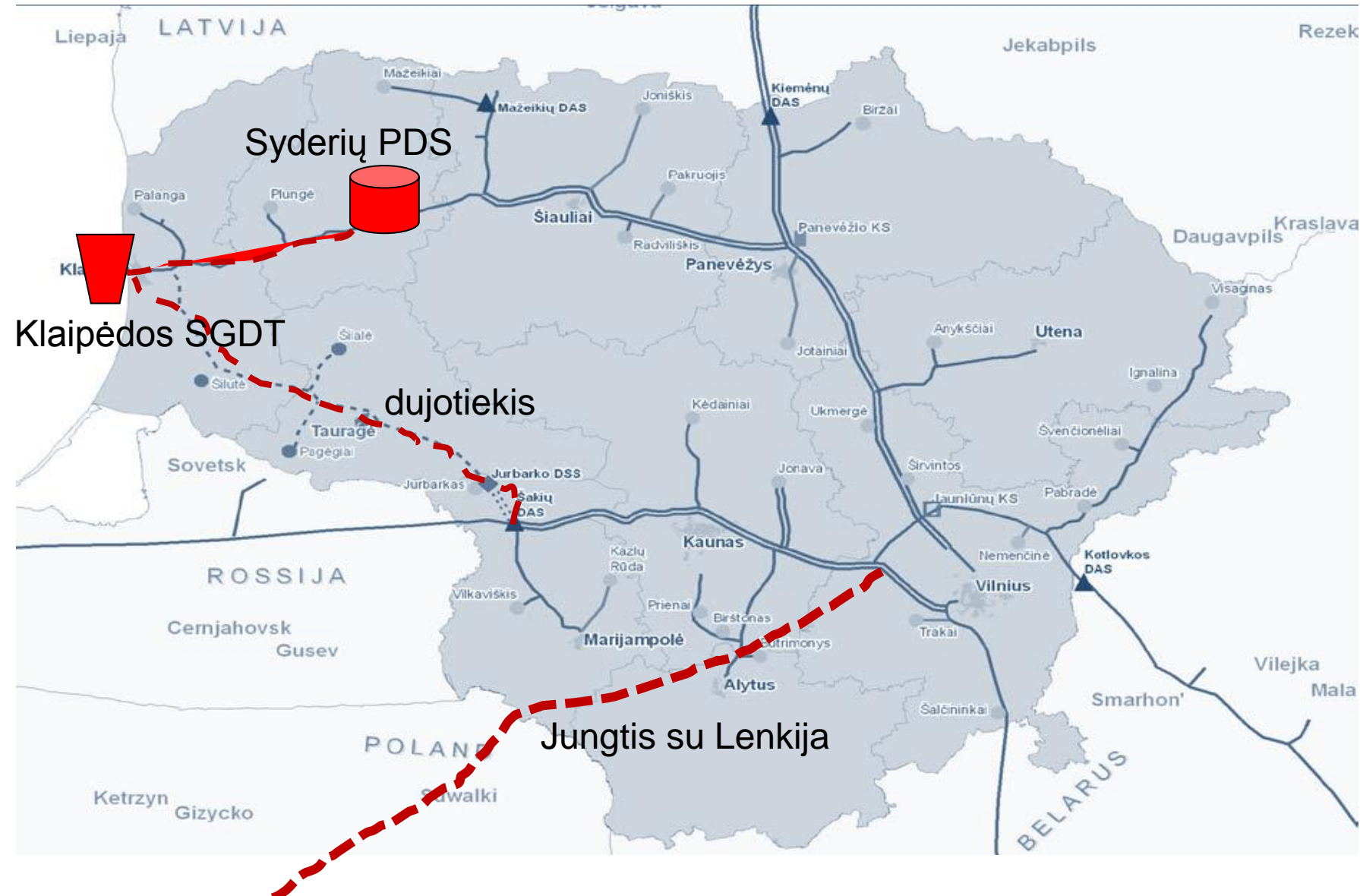

Dujų tiekėjų nuolaidos

- Spaudžiami Europos vartotojų, dujų tiekėjai padarė nuolaidų:
  - Gazprom leido kainų formulėje įvertinti momentines kainas
  - ir papildomai sumažino kainas 6-10%
  - Statoil leido 25% dujų pirkti rinkos kainomis
  - Panašiai pasielgė Gas terra
  - 2012.09.06 Gazprom pažadėjo papildomas \$2.6 mlrd. nuolaidas Europos vartotojams
- Tačiau viską sujaukė V.Putino 2012.09.11 dekretas, įvedantis griežtą valstybinę priežiūrą

Dideli Lietuvos planai dujų ūkyje

Brangios alternatyvos

- Siekiant užtikrinti dujų tiekimo alternatyvas, numatyta įgyvendinti šiuos projektus:
  - Dujotiekis Klaipėda–Jurbarkas (168 mln. Lt);
  - Suskystintų gamtinių dujų terminalas (laivo nuoma -1,8 mlrd. Lt per 20 metų, o aptarnavimas - ?);
  - Dujotiekis nuo terminalo iki magistralinio dujotiekio - x mln. Lt.;
  - Lietuvos – Lenkijos dujotiekių jungtis (680 mln. Lt Lietuvai);
  - Gamtinių dujų saugykla (įrengimas 500 mln.Lt);
  - Dujotiekių sistemos išplėtimas dujų saugyklos prijungimui (120 mln. Lt).

viso apie 3,5 mlrd Lt.

Trūksta sisteminio požiūrio

- Planuojama grandiozinė plėtra, bus sukurta dujų infrastruktūra, leidžianti Lietuvai būti nepriklausomai nuo vieno tiekėjo
- Taigi išsprendžiamas energetinės nepriklausomybės (teisingiau, diversifikacijos) klausimas, kurio nesprendžia VAE
- O Nacionalinėje energetikos nepriklausomybės strategijoje numatytas dujų poreikių mažėjimas (2020 m. 1,5 -3,5 mlrd. kub. m, 2050 m. – 0)
- Tačiau planuojama ir kogeneracijos plėtra, kuri neapsieis be dujų
- Tai ar nebus tokios investicijos paleistos vėjais?

SGD terminalas

- EK neseniai pakartojo, kad remis tik regioninio SGD terminalo statybą
- EK užsakymu atliekama studija, kur tą terminalą statyti
- Preliminarūs rezultatai:
  - terminalą apsimoka statyti, jei rinkos poreikiai 10 mlrd. m³ per metus (Baltijos šalių – 7 mlrd. m³)
  - taigi geriausia statyti Estijoje, prijungiant ir Suomiją
  - jei Suomija nenorės dalyvauti, reikia statyti Latvijoje, kur yra saugykla ir infrastruktūra
- Lietuva stato nuosavą

Išvados

- Stebina Vyriausybės noras vykdyti vien grandiozinius projektus, užmirštant kitus svarbius klausimus
- Nepasitikėjimas kaimynais didina projektų kainą
- O ar lyginama su alternatyvomis, ar nagrinėjama sistemiškai?
- Už viską galų gale sumoka vartotojas

